עבודת ישראל — תרומה

ועשו לי מקדש וגו'. דהנה כל הרוצה לעבוד ה' ולהתחיל בתורה או בתפלה אי אפשר לשום נברא להעלות על דעתו שיש בכחו לעבוד לעילת העילות כי אף השמים ושמי השמים לא יכלכלוהו אף מכ"ש שוכני בתי חומר אשר בעפר יסודם אלא צריך האדם לפנות עצמו מכל מיני מחשבה זרה והרהור בשום עסק ולהיות מוכן ומזומן לקבל קדושת בוראו והשפעת חכמה ובינה אשר ה' ישפיע בו וכפי אשר יורהו ה' בדרך יהיה נכון ללכת ואז יוכל קצת לעשות נח"ר ליוצרו בכח עליון ובהשפע' חכמתו הקדושה אשר היא ג"כ מבלי גבול. וזה שאמר למרע"ה ועשו לי מקדש פי' שתהיו אתם מקודשים לשון מזומנים להב' ב"ה ואז ושכנתי בתוכם פי' בתוכם ממש בשיעורין דלבא כשאתם תעבדו אותי רק בבחי' אשר אשפיע לכם אז יהיה מקום משכני בקרבכם ממש. וזה ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן. שכל עבודתך תהיה כדרך שאני מראה אותך שאתה תהיה ברצון פשוט לקבל השפעות הבורא או אהבה או יראה. וז"ש וכן תעשו ורש"י הקשה שם על ו' של וכן שהיא יתירה וע"פ הרמז הנ"ל ניחא שמרמז שתזכו להמשיך כל המדות הקדושות אהבה ויראה והתפארות וניצוח והודיה והתדבקות להמליך בהם את הבורא ית'. והם מכונים ששה קצוות ועליהם רמז ו' כן תעשו שתחברם בתבנית המשכן שהיא המלכות להמליך הבורא ית'. וזה שכתב האר"י כי מקד"ש גימ' שמות אהי"ה במילוי ע"ש רמז להנ"ל שצריך האדם להכין עצמו להשי"ת כפי אשר ישפיע בקרבו חב"ד והמדות וזה בלשון אהי"ה דאנא עתיד למהוי כפי ההשפעה שאקבל ברצות ה' אמן:

ונודעתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפורת וגו'. דהנה בהפטורה כתיב ויעש לבית חלוני שקופים אטומים. פרש"י רחבות מבחוץ וזה שקופים מגזרה השקיפה וקצרות מבפנים. וזהו אטומים לשון אטום וסתום. כי שלמה המלך ע"ה בנה בהמ"ק שלא כדרך בתים אחרי' אשר חלונותם רחבות מבפנים וקצרות מבחוץ לשאוב האור מבחוץ ולהאיר לבית. אשר לא כן בבה"מק כי ממנו האור יוצא לכל העולם כלו. ועיין במדרש תנחומא. והתרגם מפרש בהיפך אטומים מבחוץ ושקופים מבפנים כדרך כל הבתים ע"ש וכבר עמדו עליו והקשו עליו ע"ש. ונ"ל בדרך רמז דהנה הבית היה עיקר הרמז איך שיעבוד האדם את בוראו וכמ"ש הראשונים במלאכת המשכן ע"ש. והנה נמצא בקרבינו שני סוגי צדיקים האחד שהוא צדיק גדול ועוש' רצון בוראו יתברך אמנם שיודע בעצמו שהו' עושה רצון בוראו ית' ואין בכוחו להחזיר הכל לשורשו לדעת כי הכל הוא מאת רצון הבורא ב"ה אפי' מה שעובדו. ודרך הב' הצדיקים הגדולים אשר הם בעיני עצמם אפס ואין ומחזירים כל מדה וכל מחשבה לשורשה כי הוא כח הבורא ב"ה ומבלעדיו אפס ואין. ומצדיק הגדול הזה אשר הוא בקרבו אפס ואין האור יוצא לכל העולם וכל ההשפטות הקדושות. ועליו רמזו רש"י עם המדרש. שעשה המקדש רומז לעבודת הצדיק הגדול רחבות מבחוץ שהאור יוצא ומתפשט ממנו ואטומים מבפנים שהוא בעיני עצמו אטום ונדמה לו שהוא חושך בקרבו. אבל התרגום מרמז להצדיק אשר הוא במדרגה קטנה כנ"ל. כי תרגום גימ' תרדמה אחוריים סוד בחי' קטנה שסובר שכבר השיג רצון בוראו ועושה הישר והטוב ושהוא צדיק וחלונות שקופים מבפני שנדמה לו שהו' מבהיק ומאיר אבל אטומים מבחוץ שממנו אין האור מתפשט לכל באי עולם כי איננו במדריג' גדולה כל כך להשפיע לאחרים ואלו ואלו דברי אלהים חיים ואתי שפיר. וזה שהבטיח הקב"ה ונועדתי לך שם דהיינו שאראה ואועד לך שאני שוכן בכל המדות. ודברתי אתך מעל הכפורת. רמז למדרגה גבוה שאעלך גם עלה. מבין שני הכרובים שהם אפי זוטרי כנודע שתהיה תמיד בבחי' קטנה בלבבך ונכנע ושפל כמו אפי זוטרי אשר עי"ז תזכה לכל המדרגות הגדולות אמן:

בהפטרה

וה' נתן חכמה לשלמה ויהי שלום בין חירם ובין שלמה הנה הזוה"ק הקשה מה שייך זה לזה ע"ש. ול"נ חיר"ם רומז ליצ"הר ר"ל חרון אף שאם זוכה אדם לעבדות השלימות אז גם אויביו ישלים אתו הוא היצ"הר ומלאך רע יענה אמן. וכמאמר היזהר בר' מאיר ובתורתו. וזהו וה' נתן חכמה לשלמה לעבוד אותו ועי"ז היה שלום בין חיר"ם הוא הס"א ובין שלמה:

א"י וה' נתן חכמה דהנה האדם השלם אע"פ שעובד השי"ת בכל מיני שלימות צריך להסתכל תמיד על פחיתת ערכו שהוא עפר ואפר והעבדו' אינו אלא מאתו ית"ש והוא הנותן לך כח לעשות חיל. ובהיות כן זוכה להיות מקדש לשכון בו הבורא ית"ש. כמו שהשיב התנא להמין שבחכמי ישראל יש כמותו. מה הקב"ה פוקד עקרות אף אלישע פקד עקרות ע"ש בזו"הק. וכמו ששמעתי ממורי ורבי. ואהיה לכם למקדש מעט ר"ל שהשי"ת אמר שיהיה להם למקדש אך באופן שימעט א"ע. ונחזור לענייננו וה' נתן חכמה לשלמה. ר"ל הש"י נתן לו המדה הזאת חכמ"ה אותיות כ"ח מ"ה ר"ל שהסתכל תמיד שהוא כח מה ר"ל אי"ן וזהו אין כמוך ואין כמעשיך מי שהוא מחזיק עצמו שהוא אי"ן. יכול לעשות כמעשיך וזהו ויהי שלום בין חירם ובין שלמה חיר"ם רומז להקב"ה שהוא חי ור"ם. ר"ל שע"י שהי' לו מדת חכמה כנ"ל היה שלום בינו ובין קונו והיה יכול הבורא יתברך שמו לשכון בקרבו:

ויעל המלך שלמה מס מכל ישראל. י"ל מ"ס ע"ד שנא' בישכר ויהי למס עובד שהי' נושא וסובל עליו העול והמשא של הבורא ית"ש והוא העול מלכות שמים. והיפך אותיות מס הוא ס"ם הוא הס"א שמסמא עינו של אדם שלא להסתכל אל הבורא ב"ה ולעשות מה שלבו חפץ מחמת שאומר מי רואני ומי יודיעני. וזהו ויעל המלך שלמה מ"ס ר"ל ששלמה היה מהפך ומעלה אותיות ס"ם לאותיות מ"ס שיהיו נושאים עליהם עמ"ש ויהי המס שלשים אלף שלשי' הוא למ"ד והרמז שהיה מלמד אותם התורה הקדושה. וזהו ג"כ וישלחם לבנונה ל"ב בי"נה. והוא ר"ת ל"ב נתיבות חכמה והנו"ן השניה היא רמז לנ' שערי בינה. כ"ז היה מילף ומלמד אותם ואדנירם על המ"ס. ר"ל אע"פ שהיה נושא עליו את המשא הזה הוא העמ"ש היה מסתכל תמיד ואדניר"ם ואדנ"י ר"ם על המ"ס ואין זה משלי רק מכח הש"י. ועד"ז פרשנו ג"כ הפסוק ויעש לבית חלוני שקופים אטומים. עיין לעיל בדיבור ונועדתי. ויהי לשלמה שבעים אלף נושא סבל. ר"ל שהיו יכולין לדרוש ע' פנים לתורה והיו סובלים עליהם העול הבורא ב"ה וב"ש. ושמוני' אלף חוצב בהר. ר"ל הם אנשים בינונים שהיו צריכים להלחם ולחצוב היצה"ר שנמשל להר. ויצו המלך ויסיעו אבנים גדולות ליסד הבית. י"ל דהנה האותיות נקראים אבנים. בספר יצירה שע"י האותיות נבנה התיבה. וכמו שנוטלי' בתחל' אבנים גדולות לעשות היסוד הבית. כמ"כ צריך לצייר בתחלה האותיות במחשבתו קודם שמוציא האותיות מפיו ואז נקראים אבנים גדולות לפי שבמחשבתו אותיות של התיבה הם בצירוף אחד וכשמוציאן מפיו הם יוצאין זא"ז ואז נקראים אבנים קטנות: וכן נקראים חיות קטנות עם גדולות. וזהו ויצו ויסיעו אבנים גדולות. ר"ל שיקחו בתחלה אבנים גדולות ויקרות לצייר האותיות במחשבתן ליסד הבית אבני גזית כדי שיהיה ליסוד לאבני גזית הם האותיות קטנות שנגזזים בדיבור זא"ז. ויכינו העצי' לבנות הבית. העצים הוא לשון עצה שקודם שילך אדם להתפלל ולבנות הבית צריך שיתן עצות בנפשו לעשות הכנ' ולהתבודד במחשבתו לפני מי עומד להתפלל כמו שהחסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת ומתפללין. והבית בהבנותו אבן שלמה מסע נבנה. ע"ד הפשוט שהבית נבנה מאליו. שהאבנים היו מסיעין את עצמן. וזהו מסע נבנה. וכאמור אצל ר' חנינא בן דוסא שהיו מלאכי שרת נושאין עמו אבן לירושלים. והרמז שאם זוכה האדם לעבוד את הבורא ב"ה וב"ש. אזי אבן שלמה מסע נבנה. ר"ל שהאותיות יוצאים מעצמם מפיו בקדושה כראוי כאמרם ז"ל אם תפלתי שגורה כו'. ומקבות והגרזן כל כלי ברזל לא נשמע בבית בהבנותו ר"ל ע"ד שאמר הריב"ש ז"ל על הגמרא האומר שמע שמע משתקין אותו ופריך דלמא מעיקרא לא איכוון. ומשני מחינן ליה במרזפתא דפרזלא כי היכי דאיכוון. ולכאורה התירוץ אינו מובן. וכי מה יעשה שלא כיון. ופירש הוא ז"ל דהנה אם אדם מתפלל בלא מחשבה צלולה אזי הש"י שולח לו מחשבות זרות כדי שעי"ז יהרהר בתשובה ויתחזק עצמו להתפלל במחשבה טהורה. וזהו שמשני הגמרא שזה לא אפשר שלא איכוון מעיקרא שהרי מחינן לי' במרזפתא דפרזלא הם המחשבות זרות עד שיכוון. וזהו ג"כ פי' מקבות והגרזן כו' לא נשמע בבית בהבנותו ר"ל שבימי שלמה המלך ע"ה היו כולן צדיקים וקדושים ולא היו צריכין למרזפתא דפרזלא הם המחשבות זרות: ויהי דבר ה' כו' הבית כו' והקימותי את דברי אתך וגו'. ר"ל שהדיבורים שלך יהיו כמו דברי כאילו אני דברתי אותם כביכול. וזהו את דברי אתך: